

אבן

עין משפט

נר מצוה

צַבָּא ב מיי פ"ה מהל' שמיטה ה' י:
ק ג מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכה ח:
קא ד מיי שס ה' ו:
קב ה מיי שס ה' ז:
קג ו מיי שס הלכה ט ופ"ד מהל' מעשר שני וי"ר הלכה ו:

רבינו חננאל

דומיא דלאכלה להיות דרך הנאתו וביעורו שוה.
א"ר אלעזר אין שביעית מתחללת אלא דרך מקח.
ממח.
מתחללת בלא כלום אונאה [שנאמר בשנת היובל הזאת וגו' וסמך ליה וכי תמכרו ממכר ש"מ דקדושת יובל בעינא מקח וממכר ממשן.
ור' יוחנן אמר בין דרך מקח בין דרך חילול.
כלומר אפי' אם יאמר הללו פירות שביעית יהו מחוללין על מצות הללו הרי אלו מחוללין מ"ט דכתיב כי יובל היא קדש וגו' כקדש מה קדש אפי' דרך חילול אף שביעית כמותן.
ור' אלעזר האי מיבעי ליה לכדתניא כי יובל היא וגו' (או) מה קדש תופס את דמיו ונעשו אותן דמים קדש אף שביעית תופסת דמיה.
ותניא כוותיה כי יובל היא וגו' אי מה קדוש הקדש לחולין אף שביעית תופסת דמיה ויוצאין הפירות לחולין ת"ל תהיה כל תבואתה לאכול בהווייתה תהא לעולם כיצד לקח בפירות שביעית בשר הבשר והפירות מתבערין בעי"ש הראשון של פסח בשנה השביעית ומפורש בפרק אחרון דמעשר שני.
לקח בבשר דגים יצא בשר נכנסו דגים לקח בדגים כו' הא כיצד אחרון אחרון נתפס.
כלומר לקח בבשר דגים ובדגים יין וביין שמן השמן נתפס לבדו שהוא אחרון והבשר והדגים והיין יצא לחולין ופירות שביעית עצמן אע"פ שנתפסו הדמים אלא הרי הן כקדושת שביעית.
ודייקנין מדקתני ברייתא בכל אחד מהן הבשר והדגים וביין ובשמן לקח בכל אחד ש"מ דרך מקח א"ר דרך חילול לא:
תניא כו' יוחנן אחד שביעית ואחד מעשר שני מתחללין על בהמה חיה ועוף בין חיים בין שחוטין דברי ר' מאיר וחכ"א על שחוטין מתחללין על חיים אין מתחללין גזירה שמה יגדל מהן עדרים.
הא דתני ר' יוסי בוא וראה כמה קשה אבקה של שביעית מפורש בקדושין פ"א חו השמועה עדיין צריכה עיון.
ואסיקנא

מ:

לולב הגזול

פרק שלישי

סוכה

מרבבה אני את הכבוסה ששוה בב"ל אדם.
שהכל נריכין לה כמו אכילה שוה בכל אדם:
מלוגמא שאינה שוה בב"ל אדם.
שאין הכל חולין:
ולא לילף.
יין שמולפין צבית לריח טוב:
אפיקטויזין.
להקיא:
והוא צנטריקון אפיק טפי זין מזון האוכל יותר מדלי מוילא ומקיא:
במאן בר' יוסי.
ללא ממעט אלא הנאה שאינה שוה בכל והנך נמי אינס אלא לנורך חולי ואסטינס.
והיינו תנאי דלעיל דלרצנן לא נהגא שביעית אלא דדצר שהנאמו וציעורו שוה דדרשינן ליה נמי הכי והיתה שצת הארץ נוהגת דדצר שהוא לכס דומיא דלאכלה שהנאמו וציעורו שוה ולא צעזים ורצי יוסי דריש הכי והיתה שצת הארץ נוהגת כולו"ל שהנאמו שוה בכל אדם ואפילו עזים להסקה:
אין שביעית מתחללת.
לתפוס דמיה צקדושתה:
אלא דרך מקח.
שמוכרה זה למצרו אצל לא ע"י חילול לומר הרי פירות הללו מחוללין על מעות האלו כדרך שפודין הקדשות:
בשנת היובל.
שביעית ויוצל חדא היא:
וסמך ליה וכי תמכרו ממכר.
ודרשינן סמוכין למימרא ללא שיך צפירות לתפוס קדושת הדמים"ל אלא ע"י ממכר:
קודש מתחלל בין דרך מקח בין דרך חילול.
דכתיב (ויקרא ט) ופדה צערך ויסקף תמישיתו עליו הרי חילול ואס לא יגאל ונמכר צערך (סג) הרי מקס:
ורבי יוחנן.
הך דרשה דסמוכין דסמך וכי תמכרו ליוצל מאי דריש ציה:
דרבי יוסי בר חנינא.
צמסכת ערכין (דף ל:) ארוכה היא מאד וכאן לא נכתבה כולה צספרים:
כמה קשה אבקה של שביעית.
מידי ללא הוי עיקר האיסור תלוי צו קרי אצק וכן אצק רצית"ו וכן אצק לשון הרע"ו שאינו לשון הרע גמור אלא נד לשון הרע כמו אצק העולה מדצר הנכתש צמכתשת:
אדם נושא וגותן בפירות שביעית.
לסחורה דהיינו אצק שביעית דעיקר איסור שביעית לא תורע לא תזמור וזהו איסור קל שצה:
לפוף מוכר את מטליליו ואת בליו.
מתמת עניות:
שנאמר בשנת היובל הזאת וסמך ליה וכי תמכרו ממכר.
ודרשינן סמוכין שצציל עונשה של שביעית תצא לידי כך:
קודש תופס את דמיו.
פדיה כתיב ציה שוה יוצא וזה נכנס תחמיו יוצא הקדש לחולין ונכנסין הדמים תחמיו דהיינו ופדה והיינו נמכר"ל דכל מכירה יוצאה מכחו של זה וצא לזה והדמים נכנסין לרשות המוכר:
בהוייתה תהא.
צקדושתה:
מתבערין בשביעית.
צמוך זמן הצעור:
יצא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמה יגדל וכו' והסורה אמרה לאכלה ולא לסחורה:

הגהות מוהר"ב

רנשבורג

[א] תוס' ד"ה שמה כו' היינו נקבה כדאיתא בבבצה דף כ.
נ"צ אין לזה מוכן ונש"ס דפוס ויינענא ונאסלילאה אינו:

תורה אור השלם

(א) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחרתו:

[ויקרא כה, יג]

(ב) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תגזו איש את אחריו:
[ויקרא כה, יד]

(ג) כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השנה תאכלו את תבואתה:

[ויקרא כה, יב]

הגהות וציונים

[א] תיבת "וכו" שייך להלן אחר תיבת וגו', והכוונה להמשך הברייתא כדמפורש בקידושין, ובכת"ל ליתא תיבת "וכו":
[ב] תיבת "ואסור" ליתא בקידושין ונכון (רש"ש) וכן ליתא בדפו"ר כאן:
[ג] תיבת "ואסורה" ליתא בקידושין ונכון (רש"ש) וכן ליתא בדפו"ר כאן:
[ד] בדפו"ר נוסף היתה שבת הארץ נהגת בדבר שהוא צבם דומיא דלאבשה שהנאתו וכו', ותיבת "כולו" ט"ס:
[ה] צ"ל דלא שייך בדמים לתפוס קדושת הפירות (יד דוד, עי"ש) וברש"ש כתב דצ"ל דלא שייך בפירות לתפוס הדמים בקדושה אלא.
וע"ע מנחם משיב נפש:
[ו] בכפ"ת העתיק לשון רש"י דהיינו ופדה והיינו ומכר או רש"ל דהיינו נפדה והיינו נמכר:
[ז] צ"ל בדמים (רש"ש):
[ח] מוכר כצ"ל (רש"ש):
[ט] [ע"ש דלפנינו איתא מחללין ולא מחללין מיבעי ליה] (גליין):

ליקוטי רש"י

אינה שוה בב"ל אדם.
אינה נריכה אלא לחולס.
לילף.
שמולפין יין צבית והאי נמי אין שוה בכל אדם שאל"ל וילוף אלא אדם מעוגג ומעוץ.
אפיקטויזין.
ווי"ט

להקיא.
איכא נמי משרה ובבבדה.
והכא לא נקט אלא דצר שאין שוה בכל אדם [שם].
אבקה של שביעית.
איסור הקל שצה העושה סחורה צפירומיה דהוה ליה לאו הצא מכלל עשה לאכלה ולא לסחורה.
בשנת היובל הזאת.
וכי תמכרו אס תמכרו ומקנו מה שאסרמי לכס צו סופך למכור ממכריך וכל כלי צימך [קידושין כ.].
מתבערין.
נאכלין קודם הציעור קודם שיכלה למיה מן השדה אותו המין שמכר [ע"ז נד.].

אין שביעית מתחללת אלא דרך מקח.
והא דתניא לעיל (דף נט.) ואס מכר"ל יאמר מעות הללו מחוללין על פירות שיש לי צבית קנסא צעלמא כדפרישית לעיל"ו:
אבקה של שביעית.
עיקר איסור צעצות קרקע כגון חרישה וזריעה אצל משא ומתן אינו אלא עשה צעלמא דלאכלה ולא לסחורה"ו ועונש זה מפרש צפרק קמא דקדושין (דף ק.כ.)

לסוף מוכר את מטלטליו ואת ציתו ואת עצמו צעון משא ומתן צא לו מדה כנגד מדה:
על חיין אין מתחללין.
צמעשר שני חוץ לירושלים איירי דצירושלים מותר לקנות ממנו צהמה לצחצי שלמים כדמוכח פרק קמא דמעשר שני"ו ועוד מדדייק צסמוך דאי לא תימא הכי מעשר מעשר ממש והא כתיב ונרת הכסף צידך כלומר היאך מתחלל על צהמה חיה ועוף אלא מאי מעשר דמי מעשר משמע צהדיא דאיירי חוץ לירושלים מדמיימי עלה קרא דונרת הכסף ואפי' לכתחלה שרי ר"מ לחלל כדקתני צהדיא צתוספתא דשביעית"ו אחד שביעית ואחד מעשר שני מחללין אותו על חיה ועוף ועל צהמה צעלת מוס דצרי רצי מאיר ותכמים אומרים לא אמרו אלא שחוטין ומחללין לכתחלה משמע והא דנקט הכא מתחללין דמשמע דיעצד כדאמר צריש הזהב (צ"מ דף מה:) מתחללין ואין מתחללין"ל מיעצי ליה משוס רצותא דרצנן נקט לה דאפילו דיעצד אין מתחללין על חיין ותימה דצריש הזהב (סס דף מד:) משמע צין לצ"ש צין לצ"ה דטיצעה אפירה לא מחללין גצי פלוגתא ללא יעשה אדם סלעים דינרי וזהו וי"ל דהכא מיירי ע"מ להעלותו ולאוכלו צירושלים ופלוגתא היא צירושלמי פ"ק דמעשר שני"ו יש שאוסר אפילו על מנת להעלותו ומוקי פלוגתא דר' מאיר ורצנן דהכא צדמאי ותימה דמשוס גזירה דרצנן דשמא יגדל מהס עדרים לא הוה לן למימר אין מתחללים דיעצד כדמשמע צריש הזהב"ו גצי פלוגתא ללא יעשה אדם סלעים דינרי וזהו דפרין צשלמא להך לישנא דאמרת מדאורייתא משרא שרי ורצנן הוא דגזרו צהו שמא יעשה עליומיו היינו דקתני יעשה ולא יעשה אלא להך לישנא דאמרת מדאורי"י פליגי מתחללין ולא מתחללין מיעצי ליה משמע דמשוס גזרה דרצנן לא אמרינן אין מתחללין דיעצד וי"ל דאין מתחללין דהכא היינו שיחזרו דמים למקומן כדאשכחן דכוותיה צפ' האיש מקדש (קדושין נ.).
שמא יגדל מהם עדרים.
פרק האיש מקדש

(קדושין דף נה: ושם) דתניא אין לוקחין צהמה צמעות מעשר שני פירש שס צקונטרס שמא תכחיש ולא היה לו לפרש קן אלא כדמפרש טעמא הכא שמא יגדל עדרים ואפילו ר"מ לא פליג אלא צזכרים אצל צנקצות לא כדקאמרינן הכא ומפרש צירושלמי"ו דצזכרים פליגי אי גזרי"ו זכרים אטו נקצות ותימה דרצנן דהתס דאמרי ואס לקח צצוגג יחזרו דמים למקומס צמוזד תעלה ותאכל צמקוס וי"ל דאיירי כמו שמפרש ר' יהודה התס צד"א צצתכוין ולקחו מתחלתו לשס שלמים א"י היינו נקצה כדאיתא צציה (דף כ.) דאז לא גזרינן דיעצד שמא יגדל ולא דווקא לקחו לשס שלמים דאפי' צתסם נמי כיון שהס תמימין דהא לא ממעט אלא דווקא מתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין אצל צעלי מומין קתני רצי יהודה צסיפא צתוספתא"ו צין צצוגג צין

אבקה

אבקה

אבקה